

**АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ЗАХІДНЕ МІЖОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ**

від 16 травня 2024 р.

Львів

№ 63/7-рк/к

КП «Житловик»
(інформація з обмеженим доступом)

*Про припинення дій, які містять
ознаки порушення законодавства
про захист економічної конкуренції*

Адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Відділення), за результатами розгляду матеріалів дослідження щодо здійснення контролю за дотриманням законодавства про захист економічної конкуренції комунальним підприємством «Житловик» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Бурштина, с. Дем'янів, с. Задністрянське та с. Бовшів, в діях комунального підприємства «Житловик»

ВСТАНОВИЛА:

- (1) Згідно з відомостями, що містяться в Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань, комунальне підприємство «Житловик» (місцезнаходження: *(інформація з обмеженим доступом)*), ідентифікаційний код юридичної особи *(інформація з обмеженим доступом)*; далі – КП «Житловик, Підприємство), за організаційно-правовою формою є комунальним підприємством, засновником якого є Бурштинська міська рада, основний вид економічної діяльності юридичної особи - забір, очищення та постачання води (код КВЕД *(інформація з обмеженим доступом)*).

1. ВИЗНАЧЕННЯ МОНОПОЛЬНОГО (ДОМІНУЮЧОГО) СТАНОВИЩА

- (2) Відповідно до вимог Закону України «Про захист економічної конкуренції» та Методики визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України 05.03.2002р. №49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 01.04.2002р. за №317/6605 (далі - Методика) встановлено такі обставини щодо становища КП «Житловик» на ринку послуг з

централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

1.1 Об'єкти аналізу щодо визначення ознак монопольного (домінуючого) становища

- (3) Відповідно до пункту 3.1. Методики, об'єктами аналізу щодо визначення монопольного становища на зазначеному ринку є: - суб'єкт господарювання; група суб'єктів господарювання; конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається (використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

1.1.1. Суб'єкт господарювання

- (4) Відповідно до пункту 3.4. Методики, визначення складу групи суб'єктів господарювання здійснюється шляхом встановлення переліку незалежних суб'єктів господарювання, до складу яких входить суб'єкт (суб'єкти) господарювання, що випускає(ють), постачає(ють), продає(ють), придбаває(ють), споживає(ють), використовує(ють) конкретний товар (продукцію, роботи, послуги).
- (5) У розумінні абзацу тринадцятого статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Житловик» є суб'єктом господарювання.
- (6) Об'єктом аналізу є КП «Житловик» - суб'єкт господарювання, що надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

1.1.2. Конкретний товар (продукція, роботи, послуги), який випускається, постачається, продається, придбавається, використовується, споживається) цим (цими) суб'єктом (суб'єктами) господарювання.

- (7) Об'єктом аналізу є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

1.2 Визначення переліку товарів (робіт, послуг), щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище

- (8) Відповідно до пункту 4.1. Методики, перелік товарів, щодо яких має визначатись монопольне (домінуюче) становище суб'єкта господарювання, складається з товарних груп, які обертаються в Україні чи на відповідній частині її території і які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи).
- (9) Товаром, щодо якого визначається монопольне (домінуюче) становище КП «Житловик», є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, які надаються Підприємством на платній основі.

- (10) Визначення ознак одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи) здійснюється виходячи з подібності, зокрема: споживчих характеристик, умов споживання, умов реалізації та цін.
- a) споживчі характеристики*
- (11) Відповідно до пункту 4.2.1 Методики, споживчі характеристики товару визначаються за функціональним призначенням, фізичними, технічними й експлуатаційними характеристиками тощо.
- (12) У визначенні статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання»:
- централізоване питне водопостачання - господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, розподільних водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва та транспортування питної води.
- (13) У визначенні статті 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод»:
- централізоване водовідведення - господарська діяльність у сфері збирання, транспортування, очищення та скидання стічних вод за допомогою системи централізованого водовідведення.
- (14) Згідно зі статтею 23 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання», підприємства питного водопостачання мають право видавати дозволи і технічні умови на підключення споживачів до систем централізованого питного водопостачання та водовідведення.
- (15) Абзацом першим частини першої статті 22 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод» встановлено, що приєднання до систем централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов, виданих підприємством централізованого водовідведення.
- (16) Відносини, що виникають у процесі приєднання/підключення до водопровідно-каналізаційних мереж, регулюються Правилами користування системами централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення в населених пунктах України, затвердженими наказом Міністерства з питань житлово-комунального господарства України 27.06.2008р. № 190, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 07.10.2008 за № 936/15627 (зі змінами) (далі - Правила користування).
- (17) Відповідно до термінів, визначених Правилами користування, технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (далі - технічні умови, ТУ) - комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, реконструкції та заходів для забезпечення гідравлічних параметрів стабільної роботи систем централізованого питного водопостачання (з урахуванням забезпечення потреб пожежогасіння) та/або централізованого водовідведення.
- (18) Порядок приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначені розділом III Правил користування.
- (19) Пунктами 1, 2 розділу III Правил користування передбачено, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (додаток 2), виданих виконавцем послуг централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і

затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання. Для забезпечення водопостачання та водовідведення будівельних майданчиків (на час будівництва об'єкта) видаються технічні умови на тимчасове підключення та укладаються тимчасові угоди з водопостачання та водовідведення за тимчасовою схемою на період будівництва.

- (20) Відповідно до пункту 9 розділу III Правил користування, технічні умови повинні включати:
- місце та спосіб підключення до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення;
 - обсяг та тиск води, режим водопостачання;
 - обсяги, вид та показники якості стічних вод, що скидаються;
 - рекомендовані матеріали труб та перелік арматури і обладнання на них, глибину залягання трубопроводів;
 - місце встановлення приладів обліку води, їх діаметр, тип, параметри, вимоги до встановлення;
 - умови для влаштування проміжного резервуара, насосів - підвищувачів тиску, регуляторів тиску та обмежувачів;
 - графічний матеріал із нанесенням відповідних інженерних мереж, місця приєднання до них об'єкта, місце розмежування балансової належності;
 - термін дії технічних умов.
- (21) Згідно з пунктом 10 розділу III Правил користування, технічні умови є підставою для розроблення проєктно-технічної документації на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення (далі - проєктно-технічна документація) згідно з державно-будівельними нормами та іншими нормативно-правовими актами і є обов'язковими для виконання.
- (22) Після виконання робіт з приєднання (врізки) до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та встановлення засобів обліку води укладається договір про надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.
- (23) Основною споживчою властивістю технічних умов є їх виготовлення суб'єктом господарювання, який надає послуги централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, тобто КП «Житловик».
- (24) Видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення за споживчими характеристиками має своє функціональне призначення і визначені фізичні, технічні та експлуатаційні характеристики. При цьому, видача технічних умов є частиною технологічного процесу надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, тобто є складовою цих послуг.
- б) умови споживання*
- (25) Умови видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначені пунктами 3-6 розділу III Правил користування. Так, зокрема, для одержання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживач

подає виконавцю послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення заяву та перелік документів, передбачених пунктом 3 цього розділу.

- (26) Згідно з пунктом 6 розділу III Правил користування, за наявності технічної можливості для приєднання об'єкта споживача до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення, виконавець послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення видає технічні умови згідно з поданою заявою протягом десяти робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (27) Отже, передумовою надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

в) умови реалізації

- (28) Видача технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється виконавцями послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення на платній основі.
- (29) Для отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживач надає виконавцю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення перелік документів, визначених пунктом 3 розділу III Правил користування, та документ, що підтверджує оплату послуг (квитанцію, платіжне доручення тощо).
- (30) За результатами розгляду заяви та доданих документів, виконавець послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення у визначений Правилами користування строк видає споживачу технічні умови.
- (31) Процедури укладення договору про видачу технічних умов чинними нормативно-правовими актами, які регулюють діяльність суб'єктів господарювання у сфері централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, не передбачено.

г) ціна

- (32) Відповідно до пункту 7 розділу III Правил користування, собівартість послуг з підготовки технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення визначається на підставі обґрунтованих трудовитрат, вартості одного людино-дня, виходячи із складності об'єкта підключення та категорії споживача.
- (33) Розрахунок вартості технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється виконавцем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, виходячи із собівартості надання послуг та податку на додану вартість.
- (34) Порядок визначення вартості технічних умов на даний час не врегульовано жодними нормативно-правовими актами, тобто діє вільне ціноутворення.
- (35) Отже, виходячи з наведеного, товаром є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

1.3 Визначення переліку основних продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів)

- (36) Відповідно до статті 1 Закону України «Про питну воду та питне водопостачання», підприємство питного водопостачання - суб'єкт господарювання, що здійснює експлуатацію об'єктів централізованого питного водопостачання, забезпечує населення питною водою за допомогою пунктів розливу (в тому числі пересувних), застосування установок (пристроїв) підготовки питної води та/або виробництво фасованої питної води.
- (37) Згідно зі статтею 1 Закону України «Про водовідведення та очищення стічних вод», підприємство централізованого водовідведення - суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність із централізованого водовідведення.
- (38) Виконавцем (виробником) послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення у м. Бурштині, с. Дем'янів, с. Задністряньське та с. Бовшів Івано-Франківської області є КП «Житловик», яке здійснює зазначену діяльність на підставі ліцензії на послуги з централізованого водопостачання та водовідведення серії АВ № 580450, виданої КП «Житловик» Івано-Франківською обласною державною адміністрацією (дата прийняття та номер рішення про видачу ліцензії 20.02.2013 № 43).
- (39) Споживачами послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є фізичні та юридичні особи, які отримують або мають намір отримувати від Підприємства послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

1.4 Визначення товарних меж ринку

- (40) Відповідно до пунктів 5.1. – 5.3. Методики, товарні межі ринку визначаються шляхом формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп), у межах якої споживач за звичайних умов може легко перейти від споживання одного товару до споживання іншого.
- (41) Формування групи взаємозамінних товарів (товарних груп) здійснюється з переліку товарів, які мають для продавців (постачальників, виробників), покупців (споживачів, користувачів) ознаки одного (подібного, аналогічного) товару (товарної групи), за показниками взаємозамінності, якими, зокрема, є:
- подібність призначення, споживчих властивостей, умов використання тощо;
 - подібність фізичних, технічних, експлуатаційних властивостей і характеристик, якісних показників тощо;
 - наявність спільної групи споживачів товару (товарної групи);
 - відсутність суттєвої різниці в цінах;
 - взаємозамінність товарів (товарної групи) з точки зору їх виробництва, тобто здатності виробників запропонувати нові товари на заміну існуючих.
- (42) При проведенні дослідження необхідно враховувати, що взаємозамінні товари належать до групи однорідних товарів (товарних груп), які розглядаються споживачем, як один і той же товар (товарна група), і які можуть бути стандартизовані або диференційовані.
- (43) Стандартизованими товарами (товарними групами) можуть розглядатися товари, які мають єдину систему показників, параметрів, що характеризують товар, і у виробництві яких

використовуються єдині чи однакові технічні стандарти, технічні умови, стандарти застосування тощо.

- (44) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є стандартизованими, оскільки мають схожі характеристики.
- (45) Споживач може отримати технічні умови на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення лише у суб'єкта господарювання, який надає послугу централізованого водопостачання/централізованого водовідведення на визначеній території, де обслуговуються мережі водопостачання та водовідведення.
- (46) Послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, за споживчими властивостями, умовами використання, технічними характеристиками тощо не мають товарів-замінників.
- (47) Отже, за таких обставин, товарними межами ринку є послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.

1.5 Визначення територіальних (географічних) меж ринку

- (48) Відповідно до пункту 6.1. Методики територіальні (географічні) межі ринку певного товару (товарної групи) визначаються шляхом установлення мінімальної території, за межами якої з точки зору споживача придбання товарів (товарної групи), що належать до групи взаємозамінних товарів (товарної групи), є неможливим або недоцільним.
- (49) Положеннями пункту 1.3 Ліцензійних умов провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, затверджених постановою НКРЕКП від 22.03.2017 р. № 307 (далі – Ліцензійні умови), визначено наступну термінологію:
- система централізованого водопостачання - комплекс об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води споживачам;
 - система централізованого водовідведення (каналізація) - комплекс об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом відведення та очищення стічної води населених пунктів;
 - місце провадження господарської діяльності з централізованого водопостачання - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із забезпечення споживачів питною водою за допомогою комплексу об'єктів, споруд, водопровідних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом виробництва, транспортування та постачання питної води, що зазначені в документах, які додаються до заяви при отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку);
 - місце провадження господарської діяльності з централізованого водовідведення - територія, у межах якої провадиться господарська діяльність із відведення та очищення

стічної води за допомогою комплексу об'єктів, споруд, колекторів, каналізаційних мереж, пов'язаних єдиним технологічним процесом, що зазначені в документах, які додаються до заяви про отримання ліцензії (з урахуванням змін до документів, поданих ліцензіатом в установленому цими Ліцензійними умовами порядку).

- (50) З урахуванням зазначеного, характерною особливістю послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є неможливість переміщення попиту географічно, оскільки необхідною умовою отримання цих послуг є наявність діючих систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (51) При визначенні територіальних (географічних) меж ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення враховано мінімальну територію, за межами якої придбання товару для споживачів є неможливим.
- (52) Отримання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення можливе лише у суб'єкта господарювання, який провадить діяльність з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення на певній території.
- (53) КП «Житловик» надає послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення у м. Бурштині, с. Дем'янів, с. Задністрянське та с. Бовшів Івано-Франківської області у межах діючих розподільчих мереж централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, які перебувають у господарському віданні Підприємства (листи Підприємства від 23.12.2022 № 294 (вх. від 28.12.2022 № 63-01/1622), від 21.03.2024 № 68 (вх. від 26.03.2024 № 63-01/783)).
- (54) Таким чином, територіальними (географічними) межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення є територія м. Бурштина, с. Дем'янів, с. Задністрянське та с. Бовшів Івано-Франківської області, де розташовані розподільні мережі централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що знаходяться у господарському віданні Підприємства.

1.6 Часові межі ринку - проміжок часу, стосовно якого має визначатися становище суб'єктів господарювання на ринку

- (55) Відповідно до пункту 7.1. Методики часові межі ринку визначаються як проміжок часу (як правило, рік), протягом якого відповідна сукупність товарно-грошових відносин між продавцями (постачальниками, виробниками) і споживачами утворює ринок товару зі сталою структурою.
- (56) У межах м. Бурштина, с. Дем'янів, с. Задністрянське та с. Бовшів Івано-Франківської області впродовж періоду з січня 2022 року по травень 2024 року на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі

технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, склад продавців (надавачів даних послуг) не змінювався.

- (57) Споживачі, які мають намір приєднатись до послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, можуть звернутись для отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення лише до КП «Житловик», оскільки Підприємство є єдиним суб'єктом господарювання, який надає зазначені послуги.
- (58) З урахуванням викладеного, часовими межами ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення визначено період з січня 2022 року по травень 2024 року, протягом якого залишалась незмінна структура ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, співвідношення попиту та пропозиції на ньому.

1.7 Визначення потенційних конкурентів

- (59) Відповідно до пункту 9.1. Методики, потенційними конкурентами вважаються такі суб'єкти господарювання, які мають матеріально-технічну базу, кадри, технології тощо, але з різних причин не реалізують ці можливості; які виготовляють товари (товарні групи), що складають товарні межі ринку, але не реалізують їх на відповідному ринку; нові суб'єкти господарювання, які можуть вступити на ринок.
- (60) Відповідно до статті 1 Закону України «Про природні монополії» природна монополія – стан товарного ринку, при якому задоволення попиту на цьому ринку є більш ефективним за умови відсутності конкуренції внаслідок технологічних особливостей виробництва (у зв'язку з істотним зменшенням витрат виробництва на одиницю товару в міру збільшення обсягів виробництва), а товари (послуги), що виробляються суб'єктами природних монополій, не можуть бути замінені у споживанні іншими товарами (послугами), у зв'язку з чим попит на цьому товарному ринку менше залежить від зміни цін на ці товари (послуги), ніж попит на інші товари (послуги).
- (61) Відповідно до частини другої статті 6 Закону України «Про житлово-комунальні послуги», виконавцями комунальних послуг є, зокрема:
- послуги з централізованого водопостачання – суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водопостачання;
 - послуги з централізованого водовідведення – суб'єкт господарювання, що провадить господарську діяльність з централізованого водовідведення.
- (62) Абзацом дванадцятим частини першої статті 5 Закону України «Про природні монополії» встановлено, що послуги з централізованого водопостачання, централізованого водовідведення належать до сфери діяльності суб'єктів природних монополій.
- (63) Отже, внаслідок технологічних особливостей послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, а також враховуючи те, що ринок централізованого водопостачання, централізованого водовідведення є в стані природної монополії, конкуренція на ньому відсутня.

1.8 Визначення бар'єрів вступу на ринок

- (64) Відповідно до пункту 9.2 Методики, бар'єрами для вступу потенційних конкурентів на відповідний ринок є: обмеження за попитом, пов'язані з високою насиченістю ринку товарами (товарними групами) та низькою платоспроможністю покупців, адміністративні обмеження; економічні та організаційні обмеження; екологічні обмеження; нерозвиненість ринкової інфраструктури; інші обмеження, що спричиняють суттєві витрати необхідні для вступу на певний ринок товару (товарної групи).
- (65) Бар'єрами для вступу на досліджуваний ринок потенційних конкурентів є, зокрема: економічні обмеження, пов'язані з необхідністю залучення значних фінансових ресурсів для придбання відповідного обладнання для організації надання послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі ТУ; адміністративні обмеження, пов'язані з необхідністю отримання ліцензії на надання послуг централізованого водопостачання та централізованого водовідведення.

1.9 Встановлення монопольного (домінуючого) становища

- (66) Частиною першою статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції» визначено, що суб'єкт господарювання займає монопольне (домінуюче) становище на ринку товару, якщо:
- а) на цьому ринку у нього не має жодного конкурента;
 - б) не зазнає значної конкуренції внаслідок обмеженості можливостей доступу інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі сировини, матеріалів та збуту товарів, наявності бар'єрів для доступу на ринок інших суб'єктів господарювання, наявності пільг чи інших обставин.
- (67) Суб'єкти господарювання не зазнають значної конкуренції, якщо завдяки своїй ринковій владі мають здатність не допускати, усувати чи обмежувати конкуренцію, зокрема обмежувати конкурентоспроможність інших суб'єктів господарювання, або ущемлювати інтереси інших суб'єктів господарювання чи споживачів (пункт 10.3 Методики).
- (68) Так, з урахуванням пункту 10.3 Методики, здатність КП «Житловик», яке є єдиним надавачем послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Бурштин, с. Дем'янів, с. Задністрянське та с. Бовшів Івано-Франківської області, встановлювати свої умови продажу товару, є ознакою ринкової влади.
- (69) Враховуючи викладене, відповідно до частини першої статті 12 Закону України «Про захист економічної конкуренції», КП «Житловик» у часовий період з січня 2022 року по травень 2024 року є суб'єктом господарювання, що має ознаки монопольного (домінуючого) становища на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Бурштин, с. Дем'янів, с. Задністрянське та с. Бовшів Івано-Франківської області, де розташовані розподільні мережі централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, що знаходяться у господарському віданні Підприємства, як таке, що не має жодного конкурента, тобто, з часткою 100 %.

2. НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ

- (70) Споживач (фізична або юридична особа), що має намір отримувати послуги з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення, зобов'язаний звернутись до Підприємства з приводу виготовлення технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення. Без отримання технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, забезпечення споживача послугами з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення є неможливим.
- (71) Відповідно до частини першої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» технічні умови – це комплекс умов та вимог до інженерного забезпечення об'єкта будівництва, які повинні відповідати його розрахунковим параметрам щодо водопостачання (з урахуванням потреб забезпечення пожежогасіння), тепло-, електро- і газопостачання, водовідведення, зовнішнього освітлення, відведення зливових вод та електронних телекомунікацій.
- (72) Згідно з частиною другою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» фізична чи юридична особа, яка має намір щодо забудови земельної ділянки, що перебуває у її власності або користуванні, має право на одержання технічних умов згідно з поданою нею заявою. Технічні умови надаються протягом 10 робочих днів з дня реєстрації відповідної заяви.
- (73) Частиною третьою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» передбачено, що технічні умови повинні відповідати законодавству, містити достовірну інформацію та обґрунтовані вимоги до об'єктів будівництва, а також відповідати намірам заявника щодо забудови земельної ділянки.
- (74) Абзацом першим частини сьомої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» встановлено, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи та організації, які надали такі технічні умови. Зміни до технічних умов можуть вноситися тільки за згодою замовника.
- (75) Згідно із частиною шостою статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», склад, зміст, порядок надання технічних умов та порядок визначення вартості послуг з їх надання визначаються відповідними центральними органами виконавчої влади або державними колегіальними органами.
- (76) Пунктом 1 розділу III Правил користування передбачено, що приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється відповідно до технічних умов (Додаток 2 Правил користування), виданих виконавцем послуг з централізованого водопостачання/централізованого водовідведення, та розробленого і затвердженого в установленому порядку проєкту на приєднання.
- (77) Згідно із Додатком 2 до Правил користування, затверджено форму типових технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення.
- (78) Зазначеною формою передбачено, що технічні умови складаються з таких розділів:
- основні відомості, в яких відображається інформація про замовника;
 - умови водопостачання, в яких зазначено потребу у воді, нормативні вимоги, місце приєднання, місце установки, діаметр, тип лічильника комерційного обліку, особливі умови тощо;

- умови водовідведення, в яких відображаються санітарно-технічні показники стічних вод, нормативні вимоги, місце приєднання, особливі умови.

- (79) Крім того, формою типових технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення передбачено, що: «Технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта відповідно до частини сьомої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (мовою оригіналу).
- (80) Тобто, технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи та організації, які надали такі технічні умови – і відповідно до Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», і відповідно до затвердженої форми типових технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, передбаченої Додатком 2 до Правил користування.

3. ОБСТАВИНИ, ЯКІ МІСТЯТЬ ОЗНАКИ ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО ЗАХИСТ ЕКОНОМІЧНОЇ КОНКУРЕНЦІЇ

- (81) Відділення здійснило аналіз технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення КП «Житловик», наданих Підприємством листами від 23.12.2022 № 294 (вх. від 28.12.2022 № 63-01/1622), від 21.03.2024 № 68 (вх. від 26.03.2024 № 63-01/783).
- (82) Встановлено, що КП «Житловик» у технічних умовах на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення у 2022 – 2024 роках встановлювало строк дії технічних умов 3 роки, а саме:

Таблиця 1

№ п/п	Реквізити технічних умов	Строки дії, встановлені КП «Житловик» у технічних умовах
1	№ 21 від 21 червня 2022 року (інформація з обмеженим доступом)	«Технічні умови дійсні до 21 червня 2025 року»
2	№ 22 від 04 липня 2022 року (інформація з обмеженим доступом)	«Технічні умови дійсні до 04 липня 2025 року»
3	№ 2 від 24 лютого 2023 року (інформація з обмеженим доступом)	«Технічні умови дійсні до 24 лютого 2026 року»
4	№ 5 від 15 березня 2023 року (інформація з обмеженим доступом)	«Технічні умови дійсні до 15 березня 2026 року»
5	№ 7 від 11 травня 2023 року (інформація з обмеженим доступом)	«Технічні умови дійсні до 11 травня 2026 року»
6	№ 11 від 10 жовтня 2023 року (інформація з обмеженим доступом)	«Технічні умови дійсні до 10 жовтня 2026 року»
7	№ 1 від 10 лютого 2024 року (інформація з обмеженим доступом)	«Технічні умови дійсні до 10 лютого 2027 року»
8	№ 2 від 10 лютого 2024 року (інформація з обмеженим доступом)	«Технічні умови дійсні до 10 лютого 2027 року»

- (83) Отже, для всіх замовників, що зазначені у таблиці 1, обмежено строк дії технічних умов терміном три роки і вказано кінцеву дату їх дії.

- (84) Варто зазначити, що згідно із абзацом першим пункту 8 розділу III Правил користування, строк дії технічних умов складає три роки з дня їх надання у разі неприєднання об'єкта до систем централізованого питного водопостачання та/або централізованого водовідведення.
- (85) Однак, відповідно до листа-роз'яснення Міністерства юстиції України від 30.01.2009 № Н-35267-18 щодо порядку застосування нормативно-правових актів (текст якого знаходиться за посиланням: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v3526323-09#Text>): «Однією з ознак, яка відрізняє закон від інших нормативно-правових актів, є прийняття його вищим представницьким органом державної влади. Пунктом 3 частини першої статті 85 Конституції України (254к/96-ВР) закріплено, що прийняття законів належить до повноважень Верховної Ради України.
- (86) Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 17 жовтня 2002 року № 17-рп (v017p710-02) (щодо повноважень Верховної Ради України) визначення Верховної Ради України єдиним органом законодавчої влади означає, що жоден інший орган державної влади не уповноважений приймати закони.
- (87) Ще однією ознакою, яка відрізняє закон від інших нормативно-правових актів, є критерій регулювання найбільш важливих суспільних відносин. Статтею 92 Конституції України (254к/96-ВР) визначено коло питань (суспільних відносин), які можуть бути врегульовані виключно законами України.
- (88) Вища юридична сила закону полягає також у тому, що всі підзаконні нормативно-правові акти приймаються на основі законів та за своїм змістом не повинні суперечити їм. Підпорядкованість таких актів законам закріплена у положеннях Конституції України (254к/96-ВР).
- (89) *Так, відповідно до частини третьої статті 106 Конституції України (254к/96-ВР) Президент на основі та на виконання Конституції і законів України видає укази і розпорядження, які є обов'язковими до виконання на території України.*
- (90) *Згідно з частиною третьою статті 113 Конституції України (254к/96-ВР) Кабінет Міністрів України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, а також указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції та законів України.*
- (91) *Отже, у випадку суперечності норм підзаконного акта нормам закону слід застосовувати норми закону, оскільки він має вищу юридичну силу» (мовою оригіналу).*
- (92) Тобто, КП «Житловик» на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення необхідно керуватися саме Законом України «Про регулювання містобудівної діяльності», яким встановлено, що технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта незалежно від зміни замовника або підприємства, установи та організації, які надали такі технічні умови.
- (93) КП «Житловик» листом від 23.12.2022 № 294 (вх. від 28.12.2022 № 63-01/1622) повідомило, що *видача технічних умов на під'єднання об'єктів до систем централізованого водопостачання та централізованого водовідведення здійснюється виключно на підставі наказу Мінрегіону від 27.06.2008 № 190 «Про затвердження правил користування системами централізованого комунального водопостачання та водовідведення в населених пунктах України» із змінами.*

- (94) Відділенням встановлено, що Підприємство використовувало форму технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, яка не відповідає формі типових технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення (вищевказаний Додаток 2 Правил користування), яка передбачає, що «Технічні умови є чинними до завершення будівництва об'єкта відповідно до частини сьомої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності» (мовою оригіналу).
- (95) За результатами здійсненого аналізу технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, наданих споживачам КП «Житловик» встановлено, що положення зазначених технічних умов щодо строку їх дії суперечить формі типових технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, що передбачена Додатком 2 Правил користування, та обмежує строк дії технічних умов, що не відповідає положенню частини сьомої статті 30 Закону України «Про регулювання містобудівної діяльності», згідно з яким строк дії технічних умов встановлюється до завершення будівництва об'єкта.
- (96) Крім того, слід зазначити, що вартість технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення КП «Житловик» станом з лютого 2024 року становила:
- для юридичних осіб: водопостачання – 900,00 грн., водовідведення – 900,00 грн.,
 - для населення: водопостачання – 596,00 грн., водовідведення – 596,00 грн.
- (97) Обмеження Підприємством строку дії технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення може призвести до повторного проходження окремими замовниками процедури отримання технічних умов, що не передбачене чинним законодавством, та спричинити окремим споживачам додаткові грошові витрати у розмірі вартості технічних умов.
- (98) Такі дії КП «Житловик» були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Бурштина, с. Дем'янів, с. Задністрянське та с. Бовшів, адже в такому випадку споживачі мали б можливість обирати між кількома виконавцями, і у разі ущемлення їх інтересів могли б обрати іншого виконавця таких послуг.
- (99) За відсутності конкуренції на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення споживачі не мають альтернативних джерел придбання зазначених послуг.
- (100) Відповідно до частини першої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», зловживанням монополюним (домінуючим) становищем на ринку є дії чи бездіяльність суб'єкта господарювання, який займає монополюне (домінуюче) становище на ринку, що призвели або можуть призвести до недопущення, усунення чи обмеження конкуренції, або ущемлення інтересів інших суб'єктів господарювання чи споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

- (101) Згідно з частиною третьою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку забороняється і тягне за собою відповідальність згідно з законом.
- (102) Отже, дії КП «Житловик», які полягають в обмеженні строку дії технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення, містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13, пунктом 2 статті 50 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Бурштин, с. Дем'янів, с. Задністрянське та с. Бовшів Івано-Франківської області, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи викладене, з метою припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, на підставі статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції», керуючись статтями 7, 12¹, 14 Закону України «Про Антимонопольний комітет України», пунктами 3, 11 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, що затверджене розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 року №32-р, зареєстроване в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 року за №291/5482 зі змінами та доповненнями, адміністративна колегія Західного міжобласного територіального відділення Антимонопольного комітету України (далі – Колегія):

РЕКОМЕНДУЄ:

Комунальному підприємству «Житловик» (місцезнаходження: *інформація з обмеженим доступом*), ідентифікаційний код юридичної особи (*інформація з обмеженим доступом*) припинити дії, які полягають в обмеженні строку дії технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення та містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції, передбаченого частиною першою статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку послуг з централізованого водопостачання та централізованого водовідведення в частині видачі технічних умов на приєднання до систем централізованого питного водопостачання та централізованого водовідведення на території м. Бурштин, с. Дем'янів, с. Задністрянське та с. Бовшів Івано-Франківської області, що може призвести до ущемлення інтересів споживачів, які були б неможливими за умов існування значної конкуренції на ринку.

Відповідно до частини другої статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» рекомендації органів Антимонопольного комітету України підлягають обов'язковому розгляду суб'єктом господарювання, якому вони надані.

Про результати розгляду цих рекомендацій та здійснені заходи необхідно письмово повідомити Відділення на адресу: 79000, м. Львів, вул. Коперника, 4, у 30-денний строк з дня їх отримання.

Частинною третьою статті 46 Закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що за умови виконання положень рекомендацій у разі, якщо порушення не призвело

до суттєвого обмеження чи спотворення конкуренції, не завдало значних збитків окремим особам чи суспільству та вжито відповідних заходів для усунення наслідків порушення, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції не розпочинається.

Голова Колегії,
голова Відділення

Андрій КАШНІКОВИЧ